

บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) คือมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เน้นทั้งสาเหตุ ทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือสภาพของปัญหา สภาพแวดล้อมที่กำลังศึกษา เพื่อให้ได้ภาพรวมทั้งหมดของการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่ทำการศึกษามีขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

2.1.1 ประชากร ที่กำหนดสำหรับการศึกษานี้ มีจำนวน 70 คน ได้แก่

2.1.1.1 ประชากรที่เป็นประชาชนในชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน หัวหน้าครอบครัวและเป็นสมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ผู้นำอาสา หรือผู้นำศาสนา หรือผู้นำในการจัดทำพิธีกรรมในชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.1.2 ประชากรที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน และข้าราชการครู

2.1.2 ผู้ให้ข้อมูล ทำการสุ่มจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ต้องการความเป็นตัวแทน (Nonprobability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย

2.1.2.1 ผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน

2.1.2.2 ผู้นำโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน จำนวน 1 คน

2.1.2.3 เป็นสมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน 19 คน

2.1.2.4 ผู้นำอาสา จำนวน 1 คน

2.1.2.5 ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

2.1.2.6 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน

2.1.2.7 พนักงานบริษัทท่องเที่ยว และชมรมมัคคุเทศน์ จำนวน 3 คน

2.1.2.8 ข้าราชการ (ประชาสัมพันธ์จังหวัด) จำนวน 1 คน

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 ราย ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ผู้นำอาวุโส ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรเอกชน พนักงานบริษัทท่องเที่ยวหรือชมรมมัคคุเทศน์ และประชาสัมพันธ์จังหวัด จะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อีกส่วนหนึ่งด้วย

2.2 ข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.2.1 ข้อมูลที่ใช้ประกอบในการศึกษา จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

2.2.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการศึกษาภาคสนาม (Field study) โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่กำหนดไว้ในขอบเขตการศึกษา ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วย

- ข้อมูลพื้นฐานของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว รายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยว

- ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน

- ความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวด้านการบริหารการตลาด การจัดการการท่องเที่ยว ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความพร้อมด้านกายภาพ ศักยภาพของชุมชน

- ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

2.2.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลได้แก่ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ศาลาข้อมูลประจำหมู่บ้าน สำนักงานองค์กรเอกชน และการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งตามประเภทของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม ดังนี้

2.2.2.1 การศึกษาเอกสาร การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่จำเป็นเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ตัวอย่างของข้อมูลที่จำเป็น เช่น บริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ซึ่งแหล่งของข้อมูลที่สำคัญในส่วนนี้คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.2.2.2 แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ก) ใช้การบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของชุมชนที่เป็นองค์ประกอบบริบทของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

ข) แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เป็นแบบสัมภาษณ์และสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

1) พื้นฐานของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา การร่วมดำเนินกิจกรรม กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย ลักษณะความเหมาะสมทางกายภาพ และความเหมาะสมด้านสาธารณูปโภค และปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย นโยบายของรัฐ การท่องเที่ยว ความเข้มแข็งของชุมชน คุณลักษณะขององค์กรชุมชน และประชาสังคม

3) ศักยภาพของชุมชนกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารการตลาด การกระจายรายได้ การสร้างความพึงพอใจ และการจัดการการท่องเที่ยว ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ และศักยภาพของชุมชนกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะของคำถามส่วนหนึ่งเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

2.2.3.1 การถาม-ตอบจากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ได้แก่ การสัมภาษณ์และสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้ศึกษาจะทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมกับให้ผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสัมภาษณ์ ก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่าง ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.3.2 การสังเกต ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตโดยตรง เป็นการรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเหตุการณ์ สภาพการณ์ที่ได้สังเกตและพบเห็น

2.3 วิธีการวิเคราะห์และประมวลผล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ

2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์โดยการกระจายความถี่ (Frequency Distribution) และการกระจายร้อยละ (Percentage Distribution)

2.3.2 ทำการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน ด้านการบริหารการตลาด การกระจายรายได้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและชุมชน และการจัดการท่องเที่ยว ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

(Content analysis) โดยอาศัยบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์เป็นพื้นฐาน พร้อมกับนำปัจจัยด้านต่าง ๆ จากการศึกษามาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ รวมทั้งการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม ได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.20 – 5.00 หมายความว่า เห็นด้วยระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.40 – 4.19 หมายความว่า เห็นด้วยระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.60 – 3.39 หมายความว่า เห็นด้วยระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 – 2.59 หมายความว่า เห็นด้วยระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.0 – 1.79 หมายความว่า เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด